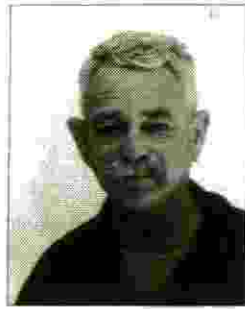

זעירה מנחם (קליין)

הכינוי: קטוני

נולד ב-שנת 1929 בתל-אביב

גוייס לפל"ם ב-1946

ה ע ס נ ה ר י ס י 0

שחינו לאוניה קבלנו חבל וחזרנו אתו לחוף. הזרם החזק שהיה בין האוניה לחוף סחף אותנו הצירה אבל הצלחנו למתוח אותו בין האוניה והחוף. עכשיו חיכינו למעפילים שירדו למים. שחיתי ליד האוניה, עליה היתה כבר קבוצה שלנו, שתפקידה היה להוריד את המעפילים לסירות ועכשיו, משהוטלו הסירות למים. היה פסק זמן, איש לא ירד למים, פתאום ראינו בחורה צעירה שעמדה על הדופן קופצת לים, התקרבנו אליה והבאנו אותה לחבל. אחריה התחילו לקפוץ המעפילים שקשרו לגופם חגורות הצלה - שני כיסי אוויר מברד גומי סביב המותניים. תפקידי היה לשחות ליד האוניה לאסוף את הקופצים ולקרוב אותם לחבל, בעזרתו יגיעו לחוף. הים היה קר וסוער וזה לא היה קל. המעפילים לא הורשו לרדת עם חפציהם והיו כאלה שאת חגורת ההצלה קשרו על החפצים וקפצו למים בלי חגורת הצלה.

החפצים הגיעו לחוף ע"י הגלים, את רובם קרבנו לחבל, ואת אלה שנסחפו רחוק מהחבל הבאנו לחוף. זכור לי אחד ששם את תרמילו על כתפיו וחגורת הצלה על מותנו פתאום ראיתי זוג גלים באויר, שחיתי אליו מהר והרמתי את ראשו מעל המים, התרמיל משך את פלג גופו העליון לתוך המים, גם אותו הבאתי לחבל והוא הגיע לחוף.

זרם ירידת המעפילים היה סביר, עד שהבוקר האיר ועבר מעלינו מטוס הסיוור האנגלי וגילה אותנו. אז התחילו לקפוץ רבים וקשה היה להשתלט ולעזור לכולם כי הים סער. אותו זמן כבר הגיעו אנשים מישובי הסביבה ועזרו לכונן את המעפילים למקום רכוז מעבר לחוף. נשארנו במים קבוצה קטנה שכבר היתה יותר מ-5 שעות במים הקרים והסוערים. יצאתי על מנת לבקש מהאנשים בחוף שיבואו לעזור לנו. מישהו תפס אותי ואמר עלי, "הבחור כחול" לא יודע מאין מצאו שמיכה, גלגלו אותי בתוכה ונשארת בחוף.

הגיעו חיילים אנגלים, ריכזו את מי שהיה בחוף והובילו למחנה צבאי. הספקתי למצא את בגדי, הוצאתי את התעודות שהיו איתי וטמנתי אותם בחולות של ניצנים. במחנה הצבאי הועברה הוראה לא להנדהות, ועל כל שאלה יש לענות "אני יהודי מארץ ישראל". וכך עשינו. העבירו אותנו ליד שולחן שישבו לידו בלשים מהמשרה הבריטית

גרתו ליד נמל ת"א סימתי ביי"ס עממי "לדוגמא" ובי"ס מקצועי "שבח". חניך התנועה המאוחדת והפלוגה הימית של הפועל ת"א.

בגמר לימודי ב-1946 התגייסתי, עם קבוצת חברים מהתנועה, לפל"ם. עד לפתיחת קורס הימאים 7 היינו בגבעת השלשה. הקורס פוצל לשני מקומות, למכמורת ולנוה ים, אני שוכצתי לנוה ים. המדריך היה נמרוד אשל וסגנו יוסקה קריגר.

לקראת סיום הקורס נשלחנו עם שתי סירות לקיסריה להורדת המעפילים. לא ידענו שהאוניה כבר נתפסה וכשירדנו עם הסירה הראשונה נתפסנו ע"י חילים אנגלים. הועברנו לפרדס חנה משם למשטרת זכרון ולבסוף לקישלה בחיפה לשבוע.

בגמר הקורס עברתי למעברות שם עבדנו והתאמנו. ממעברות יצאנו לחופים שונים ע"מ להיות יחידת ההורדה של אוניות מעפילים אך הן נתפסו עוד לפני שהגיעו לחוף. יום אחד הרגשנו בתכונה במפקדת המחלקה. הבנו, ששוב מגיעה אוניה, ואמנם קבלנו הוראה להתלבש בבגדי עבודה נקיים. עלינו לאוטובוס ונסענו לחוף ניצנים. כשהגענו לחוף שכבנו על גבעת-החול וצפינו לים. היה חושך, שכבנו כך שעות וניסינו להרדם אבל אי-אפשר. ההתרגשות היתה רבה.

שאלנו מי המוביל וכשנודע לי, שהוא דוד מימון, היתה לי הרגשה שהפעם זה יצליח. דוד גדול ממני בכמה שנים ומאותה שכונה בצפון ת"א, חבר קיסריה ודיג ומכיר הטיב את חופי הארץ.

לחוליות ההורדה היו כמה בקבוקי קוניאק לחימום. אינני זוכר היום באיזו שעה הגיעה האוניה, אבל פתאום ראינו גוף שחור חולף לאורך החוף.

ההתרגשות היתה רבה כמה חברה פתחו את בקבוקי הקוניאק ושתו, חלק מהם לא ראינו אח"כ בהורדה. האוניה חלפה על פנינו, קבלה אתות וחזרה.

הים לא היה שקט, היו גלי חוף ונראה שלא נוכל להוריד את המעפילים בסירות הגומי שעל האוניה ובעיקר אי אפשר יהיה לחזור אתם לאוניה לסיכובים נוספים. האוניה התקרבה לחוף ונתקעה בו.

אני פקדתי על לויתנית גדולה 8 מ' עם ארבעה חותרים. עגנו ליד הרציף.

באמצע הלילה הגיעה האניה "הפורצים". הרמנו מהר עוגן והתחרינו מי יגיע ראשון, אני הצלחתי. הים היה שקט נצמדתי דופן לאניה והורדנו את המעפילים לתוך הסירה. סידרנו אותם על מנת שנוכל לקחת כמה שיותר.

בסירה היו 35 מעפילים ודופן הסירה היה 10 ס"מ מעל פני הים. חתרנו בזהירות לרציף והורדנו אותם אחד אחד ושוב חזרתי לאניה. הורדנו עוד כמה ואת שלושת המלואים. האניה יצאה חזרה. החזרנו את הסירות לירקון וחזרנו לבית סמינר הקבוצים, שם היינו עוד יום, כי התחילו מאורעות בגבול יפו-ת"א. היינו ברזרבה. משם הועברנו לנגב לניר-עם, ואח"כ לדורות להבטחת קו המים המזרחי. לאחר כחודש הוחלפנו ואני התחלתי את קורס המ"כ בדליה. עם סיום הקורס הוצבתי לגבעת-חיים, שם שהיתי זמן קצר.

הנשק מצ'כיה הגיע והתברר שבמקלעים מ"ג 37 יש תקלות. הנשקים איתרו אותם בת"א (שרונה) ואנחנו, 4 מ"כ, ניסינו בידי בתוך אולם עם חומת מפגע. כאשר גמרנו לברוק 24 מקלעים לגדוד ה-4, שלחו אותם לנגב. שוב הכנו 24 מקלעים לגדוד ה-4 והעלינו אותם אתנו בשיירת ההספקה הפתוחה האחרונה שעלתה לירושלים. אנחנו והמקלעים ירדנו בקרית-ענבים. גלחמתי עם הגדוד ה-4 בתחילה כסמ"מ ובהמשך כמ"מ עד ההפוגה הראשונה.

לאחר שהיה קצרה בקורס הקצינים ביפו חזרתי להכשרה של נוה-ים, אליה הייתי שייך, שהיתה בגבעת-אולגה. עם ההכשרה עברתי לכנרת בתחילתה לעין-גב ולאחר חודש ללידו בטבריה, מבסיס זה היתה מתחלפת כתה לתגבור וכוננת ברדרדה, שהיתה ממזרח לחולה כ-70 מ' מתחת לצבא הסורי.

עם הקמת הנח"ל עזבה ההכשרה את חיל-הים וצורפה לנח"ל. בשנת 1950 עברנו לקבוצת אבוקה, בעמק בית שאן לאחר שהתפרקה. לאחר שלוש שנים פורקה אבוקה שוב, הפעם באופן סופי, וקבוצת חברים עברנו לחמדיה פה אני חי עד היום.

שנינו לזהות את העולים, ואת אלה שבאו להוריד אותם. אני החבאתי את תמונת חברתי בתוך נעלי כך שבזמן שעשו עלי חיפוש מדוקדק מצאו אותה. מאחרי התמונה היה כתוב בעברית וזה כאילו אני מעביר הוראות, הייתי בקבוצת החשודים מאוד.

לפנות ערב העלו אותנו על משאיות צבאיות 20 איש בכל משאית ונסענו לחיפה. כשבאנו לנמל לא רצינו לרדת מהמשאית החזקנו אחד בשני והחיילים האנגלים היו צריכים לשאת אותנו על כפיים. כשראה זאת המיג"ד (רס"ן) האנגלי, פקד על חיליו להוריד אותי, תפס בצוארון חולצתי והעלה אותי לאוניית-הגרוש אימפיר ריוול, כשהוא אומר "אלפי מגורשים כבר העליתי לאוניות, זה הראשון אשר אני מעלה כמו ידי". האוניה שטה בים 24 שעות, כי הוגש צו נגד גירוש אזרחי א"י. רק אחרי גמר הדיון, פנתה האוניה לקפריסין. גם שם לא עשינו לאנגלים חיים קלים.

אספנו את כל הפסולת שהיתה לנו בתוך המחסן ושבאו לפתוח אותו שפכנו אותו על מי שהתקרב. בכדי להוציא אותנו נאלצו האנגלים לזרוק גז מדמיע לתוך המחסן, אנחנו היינו מוכנים לזה אבל היו כמה נשים בהריון לכן יצאנו, אבל על אסדת ההורדה חתכנו את צינורות-הכבוי.

מנמל פמגוסטה העבירו אותנו למחנות הקיץ (מחנה 55), שם הייתי עד שמיינו אותנו מחדש. עד אז ישבנו במשך הימים ולימדנו את המעפילים את כל חיי היומיום בא"י, כך שכשהגענו למיון המחודש עברו אתנו גם הרבה מעפילים.

הדרכתני בקורסים 8 ו-9 ואח"כ יצאתי למחנה הכנה לקראת קורס מ"כ בגבעות-זייד. ההכנה נפסקה כי נלקחנו לת"א להורדת האניה "הפורצים".

נסענו באוטובוס לת"א לסמינר הקיבוצים על שפת הירקון (היום אכסנית הנוער) שם חיכינו עד הערב. אז הלכנו לצריף של הפלוגה הימית של הפועל, לקחנו סירות עם משוטים, יצאנו לים וחתרנו דרומה עד רציף הביוב מתחת לבית הקברות המוסלמי (היום מלון הילטון). הורי גרו ליד חוף נמל ת"א ולא ידעו שעברתי כמה עשרות מטרים מביתם.

מחנות קפריסין גם עבור הנוער